

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse fra Helsefak ang. forskrift om barns rett til medvirkning og barns mulighet til å ha en særskilt tillitsperson i egen barnevernssak

Vi er positive til at departementet legger opp til at det vil bli fulgt med på om forskriften fungerer etter hensikten. Det er behov for mer forskning om faktorer som påvirker om barns meninger blir innhentet og vektlagt i barnevernets saksbehandling.

Vi har kommentarer til noen uklarheter i forskriftens formål og virkeområde. Særlig virker ordningen med tillitsperson ikke å være tilstrekkelig avklart.

§1 Forskriftens formål: Det står i forskriftsforslaget at ”Formålet med denne forskriften er å styrke barn og unges innflytelse”. Innflytelse inngår imidlertid ikke i den definisjonen av medvirkning som legges til grunn senere i forskriftens § 3. Her forstås medvirkning som en uttalerett. Forskriften omhandler i de neste paragrafene ulike sider av prosessen med å legge til rette for at barnet kan uttale seg. Her inngår informasjon til barnet (§4), mulighet til medvirkning (§5), ansvar for å legge til rette for medvirkning (§6) og dokumentasjon av medvirkning (§7). Forskriften handler dermed først og fremst om barns uttalerett. Dette er utmerket, men det blir etter vår oppfatning misvisende å fremsette at formålet med forskriften er å styrke barns innflytelse. Forskriften handler ikke om vurderinger knyttet til vektlegging av barnets mening. Hvilken innflytelse barn skal ha i beslutning av saker etter barnevernloven avklares ikke nærmere i forskriften, utover det som allerede fremgår av §6-3 i gjeldende barnevernlov.

Det bemerkes at det å få si sin mening ikke nødvendigvis betyr at barnet har innflytelse. Det finnes i dag en del forskningsbasert kunnskap om i hvilken utstrekning barn gis anledning til å uttale seg. Kunnskap om hvilket omfang og i hvilken grad barns synspunkt har innflytelse på de beslutninger som fattes er i midlertid svært begrenset.

§ 2 Virkeområde: Det bør klargjøres om ordningen med tillitsperson også er ment å gjelde barnets møte med talsperson oppnevnt av fylkesnemnda jamfør Forskrift om

barnets talsperson i fylkesnemndsaker. Det er flere spørsmål som i så fall bør avklares. Ved oppnevning av talsperson for fylkesnemnda gjør nemndleder ofte oppmerksom på at samtalen med barnet bør gjennomføres i enerom. Dette bygger på en antakelse om at det kan være vanskelig for barnet å uttale seg fritt om hvor barnet vil bo dersom foreldre eller fosterforeldre er tilstede. Dette er også noe partenes advokater ofte stiller spørsmål om når barnet talsperson viner i fylkesnemnda.

Dersom barnet gjennom denne forskriftene gis rett til å ha med en tillitsperson i møtet med talspersonen, anbefales det at det også tas inn bestemmelse om at fosterforeldre ikke kan være tillitsperson i saker som omhandler barnets bosted. Vi antar at barnets synspunkt om bosted vil bli tillagt mindre vekt i fylkesnemnda og eventuelt i videre behandling i tingretten dersom barnet har hatt med seg fosterforeldrene i slike samtaler.

Det bør også avklares om ordningen med tillitsperson begrenser barnevernets anledning til å kreve å få samtale med barnet i enerom jamfør barnevernlovens § 4-3, 5 ledd. Selv om tillitsperson ordningen kun gjelder barn som allerede er under omsorg av barnevernet kan det likevel være tilfeller der barnevernet må undersøke nye bekymringsmeldinger eller at barnevernet på eget initiativ ønsker å undersøke om omsorgen i fosterhjemmet er tilfredsstillende. I svært mange saker er barnet den viktigste informanten når det skal fastslås om et barn er utsatt for mishandling eller omsorgssvikt. Internasjonalt anerkjente protokoller for hvordan undersøkende samtaler skal gjennomføres når formålet er å avdekke omsorgssvikt eller mishandling anbefaler at samtaler med barnet gjennomføres i enerom. Det vil etter vår oppfatning være svært uheldig om barnevernets virkemidler i undersøke av slike saker begrenses av denne forskriften.

Vennlig hilsen

Arnfinn Sundsfjord
dekan

Arnfinn.Sundsfjord@uit.no

Merete Saus
instituttleder

Merete.Saus@uit.no

77 62 72 34

Svein Arild Vis
forsker

Svein.Arild.Vis@uit.no

77 62 32 75

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

